

Zwangerschapsgehalte

Zwangerschap wordt in onze maatschappij beloond met speeltjes en prullaria. Wie zwanger is, heeft een dagtaak aan het bekijken en lezen van folders, boeken, en tijdschriften. Vrijwel alle boeken zijn how to...-boeken: waar moet je op letten bij de aanschaf van een wieg? Wanneer moet je kinderkleertjes kopen?

Hoe anders is *Zwangerschapsnotities*, waarin Mariël Croon de ontwikkeling van de baby in utero schetst. Croon verloochent haar afkomst niet (opgeleid als verloskundige, nu journalist van NRC *Handelsblad*) hetgeen het boek toegankelijk en praktisch maakt. Boek? Het is een agenda! Een soort evidence-based dagboek dat de ontwikkeling van het kind week voor week volgt. Speels en aangenaam blijft de moeder zich niet alleen bewust van die ontwikkeling, maar kan die via de dagboekvorm – een trouvaille – koppelen aan haar gevoelens en ervaringen. Even met zevenmijlslaarzen door de tekst via enkele citaten uit de tekst: 'De weg is vrij. Eén zaadcel is de gelukkige. Met zijn kopje verzinkt hij in de eicel, als gloeiend ijzer in het ijs. Twee cellen versmelten. Het geslacht is bepaald, de erfelijke eigenschappen liggen vast' (bevruchting); 'Maar ook geluiden van buiten bereiken de baby. Vooral de lage tonen dringen door – de bassen van de muziekinstallatie, het geronk van een auto, een voorbijrazende trein. Klinkers dringen beter door dan medeklinkers, een mannenstem beter dan een vrouwenstem' (week 20-21); 'Baby's horen liever de stem van hun moeder dan van een andere vrouw. Al in de baarmoeder hebben ze die stem leren kennen. Dat blijkt, want nog liever dan hun moeders heldere stem, horen ze haar gedempte stem' (week 37-38).

De kracht van het boek ligt in de combinatie: goede wetenschapsjournalistiek, verrassende vorm (dagboek) en krachtig-beeldende stijl. (FM)

Croon M. *Zwangerschapsnotities – Agenda voor aanstaande moeder en kind*. Prometheus/NRC *Handelsblad* [verschijnt rond kerst 2001; prijs nog onbekend].

Ziek van de baas?

Waarom zou een arbeidsconflict iemands gezondheid en welbevinden beïnvloeden? En maakt het uit met wie je ruzie hebt? Dat waren de vragen van een onderzoek die onderzoekers van de Afdeling Arbeids- en Organisatie Psychologie van de Universiteit van Amsterdam zich stelden in opdracht van de Nederlandse Stichting voor Psychotechniek. Ze combineerden een uitgebreid literatuuronderzoek met een enquête onder 325 werknemers en een klein kwalitatief onderzoek bij tien werknemers die na een conflict ziek thuis zaten. Uit het literatuuronderzoek bleek in de verschillende onderzoeken een matige correlatie te bestaan tussen conflicten op het werk en ervaren stress en lichamelijke klachten (r variërend tussen 0,24 en 0,54). In een Fins onderzoek met een lange follow-up bleek de kans op arbeidsongeschiktheid vooral groot bij vrouwen die niet alleen een arbeidsconflict, maar ook huiselijke problemen hadden. In het kwalitatieve onderzoek noemden de patiënten vooral slaapproblemen, angst en hyperventilatie. Conflicten horen echter bij het werk. Er zijn zelfs aanwijzingen dat teams die complexe taken moeten uitvoeren, betere resultaten behalen naarmate ze meer meningsverschillen over de aanpak hebben. Taakinhoudelijke conflicten mogen dan nuttig zijn, maar sociaal-emotionele

conflicten leveren problemen op. De correlatie tussen emotionele conflicten en psychisch welbevinden is in onderzoek stevast hoger dan die tussen taakconflicten en welzijn. In de eigen enquête (respons 58%) vonden de onderzoekers een verband tussen sociaal-emotionele conflicten met bazen. Een conflictmijdende instelling was daarbij een extra risicofactor. Ruzie met directe collega's is minder ingrijpend dan een conflict met de baas. Leidinggevendenden zouden volgens de onderzoekers een coachende stijl moeten hebben en daarin ook getraind moeten worden. Werknemers zouden moeten leren om conflicten niet te vermijden en problemen gericht op te lossen.

In de praktijk vallen er ondanks deze kennis toch nog veel mensen over boord. De samenwerking tussen bedrijfsartsen en huisartsen is ondanks alle mooie intenties nog steeds beroerd. Conflictbemiddeling zoals door De Dreu en Van Dierendonck voorgesteld, lijkt me een beter alternatief om de WAO-instroom te beperken dan allerlei ingangsregels die nu in de verkiezingsprogramma's worden opgevoerd. (JZ)

De Dreu CKW, Van Dierendonck D. *Arbeidsconflicten en psychisch welbevinden*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, afdeling Psychologie, 2001.
E-mail: ao_dedreu@macmail.psy.uva.nl

Illegalen

De vluchtelingenstroom is er de afgelopen maanden niet kleiner op geworden. *Kruispost* verleent in Amsterdam medische hulp aan onverzekerden uit alle delen van de wereld. Op de ochtend- en avondsprekuren komen vooral illegalen in marginale omstandigheden, maar ook autochtone dak- en thuislozen. Er zijn altijd (huis)artsen als vrijwilliger nodig. Informatie bij Hanie van der Wensch, *Kruispost*, Oudezijds Voorburgwal 129, Amsterdam, tel 020-6249031 (www.oudezijds100.nl/kruispost).

GGZ-subsidies

ZonMW gaat de komende tien jaar een programma uitvoeren voor de GGZ, met de weinig originele titel 'Geestkracht'. Er is 52,5 miljoen gulden te verdelen. Dat zou wellicht voor huisartsgroepen een insteek kunnen zijn. Het programma richt zich niet alleen op onderzoek maar ook op praktijkzorgprojecten. Informatie en aanvragen voor subsidie voor praktijkzorgprojecten kan vanaf eind 2001. Informatie bij ZonMW (marijs@zonmw.nl).